

א) צ"ק מ"ג; ב) צ"ק מ"ד; ג) צ"ק מ"ה; ד) צ"ק מ"ו; ה) צ"ק מ"ז; ו) צ"ק מ"ח; ז) צ"ק מ"ט; ח) צ"ק ס'.

גליון הש"ס

תוס' ד"ה הניחא וכו' ר"ל בשו"ע ע"י בתשובת ריב"ש סימן (ע"ב) [רענן]:

מוסף רש"י

עד שיפירוט לך הכתוב יחדו. כמו שפרט לך הכתוב (כז) שחורש שור וחמור דמדלטרין לא כתביה הוה משמע שלא יחרוש לא צשור ולא צחמור. ואציו ואמו קלל דריש ליה צסנהדרין (דף פה:) להציא את המקלל לאחר מיתה: **סברא הוא.** דנשבר בלא מנה נמי מחייב דהוה ליה קטלה פלגא: **סאמר בגניבה ואצידה דאפשר למיטרה ואסויי.** ואיכא למימר יחזור בעליה אחריה אולי תמנא: **סאזבה.** פירכא: **מאי אין לו עליו סאזבה.** מאי יש לו למנא להשיב דליטריך למנא לאשמועין דאיהי תשובה: **צטוען טענה לטעין מוזיין.** דלענין מיפטור צתשלומין לוי אונס וטוען טענת גנב הוה לענין כפל אס נצבע וצאו עדים שיא אצלו תאמר צשואל שאציו צא לדי כפל דכי טעין ואמר לטעים מוזיין צא עלי ונטל מחייב את עצמו צקצקן: **אפ"ה.** אין זו תשובה דקרנא דמחייבת ליה צשואל מכי טעין לטעים מוזיין נטלה ואפילו לא נצבע לשקר הוה אציו דרישא דרשיין נמי או אציו או אמר, וספא לאחויי צאמר צתמה (שם פח:) אין לי. שיהא שואל חייב, אלא בשבורה ומתה. שכן אונס (ב"ק טז.) ומה שומר שכר צפטור משבורה ומתה. דכתיב ציה ומת או נצבר או צטעה, וכתבי צתרה צטעה ה' תהיה בין שניהם, חייב בגניבה ואבדה. דכתיב ציה אס גנב גנב וכו' (שם.) מה לשומר שכר שכן משלם צשואל שאציו צו צאמר צשואל שאציו כפל צעלוב, דהא מחייב צאונסין, דכתיב ונשכר או מת, וי נמי טעין לטעים מוזין נטלו הימנו הוה מחייב נפשיה צקרנא, ומי שאציו צא לנטו את הקצין לא יצלם כפל (שם.) קרבא דשואל עדיפא. שואל צדף צתמחייב צשבורה ומתה בלא שום צטועת צקה, משומר שכר צשומר עליהן, ואע"פ שיס צשומר שכר כפל צטועת טענת צטעים מוזין, אין זה חומה, דכפל אינו צשומרין עד שיצטע לצקר שנגנבה הימנו ואחר כך צאו עדים צקצקן מרובה (סג:) הלך קנסא משום צטועה הוה דקנסיה צתמנא (שם.) לטעים מוזין גולן הוה. וצטענת אונס פטר נפשיה וכפל צטועת טענת גנב הוה דכתיב ציה צתמנא דכתיב וצונב מית האיש (שם.) פשיעה בבעלים כו' חד אמר חייב. עלה צאמרה פטור צבעלים אלא צשואל צשומר שכר, צחייבן בלא פשיעה, אכל שומר חנם צחייבן אינו אלא צפשיעה אינו פטור משום צעליו עמו, הואיל ופשע (לעיל פב.).

השואל את הפרה פרק שמיני בבא מציעא צה.

דאפשר למיטרה ואסויי. וא"ת ונילף מצביה ו"ל לצביה לא אפשר כולי האי למיטרה ואסויי: **שואל שחייב בשבורה ומתה.** פיר' צהכונס (צ"ק דף טו: ד"ה ל) וצהמפקיד (לעיל דף מא: ד"ה קרנא): **הניחא צמאן דאית ליה דיו.** תימה צצפרק כילד הרגל (צ"ק דף כה ט.) מוכח דהיכא דלא מיפריך ק"ו דלכ"ע אמרינן דיו והכא לא מיפריך *וי"ל משום דהתם ס"ד מעיקרא דפליגי אפי' היכא דלא מיפריך קאמר הניחא כו' וה"ל צשכתן לעיל צצ"ק (דף טו:) וצהמקבל (לקמן דף ק"י:) דקאמר הניחא למ"ד דמני לוקח מסלק ליה לצע"ח אלא למ"ד דלא מני מסלק ליה מאי איכא למימר והיינו רמי צר חמא דסבר מעיקרא צריש מי שהיה נשוי (כתובות דף מא:) למימר דלא מני מסלק ליה ולא קאי הכי ואפילו הכי קאמר אלא למ"ד כו': **ר"י מוסף ע"ז ענין ראשון.** והשתא לא צריך מו ק"ו לחייב שואל בגניבה ואצידה משומר שכר: **איתמר פשיעה בבעלים.** פסק ר"ח דפטור מטעם דכל היכא דפליגי רב אחא ורבינא הלכה דברי המיקל אף על גב דהוי חומרא לגבי מפקיד מכל מקום חשיב קולא לפטור המוזק דאמר"י ספק ממונא לקולא ויש להציא ראי' לדבריו דצפ' העור והרוטב (חולין דף קט:) פליגי רב ורבי יוחנן וסבר רבי יוחנן דמקרא נדרש לפניו ולפני פניו וקיימא לן כר' יוחנן ומיהו למאי דמוקי התם דפליגי בצצברא אין ראייה ועוד דלפשר למ"ד מקרא נדרש לפניו או אין נדרש לא אמרינן כן בכל מקום ומה שהקשה צהאומנין (לעיל דף פא.) וכן לקמן צפירקין (דף טז.) אלא למ"ד פשיעה צבעלים חייב אמאי איכסיף לא משום שכן הלכה אלא שלא יקשה לדידיה מאמוראים ראשונים: **אציעת**

פטור אף גניבה ואבדה דשואל נמי בבעלים פטור דאית ליה דיו אלא למאן דלית ליה דיו מאי איכא למימר אלא אמר קרא וכי ישאל וי"ו מוסף על ענין ראשון וילמד עליון מתחתון ותחתון מעליון איתמר *פשיעה בבעלים פליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר חייב וחד אמר *פטור מ"ד חייב קסבר *מקרא נדרש לפניו ולא לפני פניו הלכך *אם בעליו עמו אשומר חנם לא כתיב ופשיעה נמי בשומר שכר ובשואל לא כתיב הלכך בשומר שכר ובשואל לחיוב אתיא בקל וחומר משומר חנם אבל בבעלים לפטור אף בשומר שכר ובשואל לא מ"ט כי כתיב *אם בעליו עמו לא ישלם אשואל ואשומר שכר אהנך חיובי דכתיב בהו בהדיא הוה דמיכתב מ"ד פטור קסבר מקרא נדרש לפניו ולפני פניו וכי כתיב אם בעליו עמו אשומר חנם נמי כתיב תנן השואל הפרה ושאל בעליה עמה השואל הפרה ושכר בעליה עמה שאל בעליה או שכרן ואחר כך שאל הפרה ומתה פטור ואילו ש"ח לא קתני ולמעמך ש"ש מי קתני אלא תנא מילתא דכתיבא

גניבה ואצידה דשומר שכר מחיובא דשואל מה שצורה ומתה דשואל צבעלים פטור אף חיובא דשומר שכר צבעלים פטור. ותחתון מעליון מה שומר שכר חייב בגניבה ואצידה שלא צבעלים אף שואל כן ומה ש"ש צבעלים פטור אף שואל כן ואין משיבין על ההיקש: **פשיעה צבעלים.** אחד מן השומרים צפשיעה צבעלים צמנאכחו: מקרא. אס צעליו עמו (שמות כז): **נדרש לפניו.** אשומר שכר צהיקשא: ולא לפני פניו. אש"ח דפרשיות של ש"ח ושל ש"ש לא איתקש צו"ו ימיה דלא כתיב וכי יתן צש"ש: אש"ח. דכתיב ציה פשיעה על כל דבר פשע*: לחיובא. לחייבו שלא צבעלים צפשיעה: אצל לפטורו לא. כלומר אפי' צש"ש ושואל לא הוה פטור דכי גמרינן פשיעה צבעלים צש"ש וצשואל צק"ו משומר חנם דחייב לגמרי הוה צין צבעלים צין שלא צבעלים דכי כתיב אס צעליו עמו* אהנך חיובי דכתיב צש"ש וצשואל הוה דכתיב אצל אפשיעה דלא כתיב צהו צדיה לא שגא צבעלים ל"ש לא צבעלים: מקרא נדרש. צממיות הפרשיות ואע"פ שאין היקש מפורש צהן: **השואל אס הפרה גרסינן צתרויהו.** ולא גרסי' השוכר גבי פרה אלא גבי צבעלים: ואילו **שומר חנם דפרה לא קמי.** צבעלים פטור משום דחייביה לימיה אלא צפשיעה ופשיעה לא פטר צה צבעלים: דכתיבא

ה א מיי פ"ח מהלכות שפיות ה"ג ופ"ב מה"ל שלמה ופקדון הלכה א סמג עשין פט טוש"ע ח"מ ס' שמו סעי' א:

תורה אור השלם

1 וכי ישאל איש מעם רעהו ונשבר או מת בעליו אין עמו שלם ושלם: שמות כב יג

2 אם בעליו עמו לא ושלם אם שובר הוא כא בשבירו: שמות כב יד

השואל את הפרה פרק שמיני בבא מציעא

1 א מיי פ"ב מה' שאלה ופקדון הלכה א סמג עשין כז טו"ע ח"מ ט' שמו סעי' א:
2 ב מיי שם ופ"א מהל' שפירות הל' ג סמג שם טו"ע ח"מ שם סעיף ב:

מוסף רש"י

שוכר כשומר שוכר דמי. הואיל ולהנאטו הוא אכלו אע"פ שנתן שוכר פעולתו שומר שוכר הוא, דאי לא יתיב שוכר הוא שאלו ותיב כשומר, השתא דתיב ליה אגרא לאו הוא שאלו והו' שומר שוכר (רע"ב).
3: שוכר כשומר חנם דמי. דקא יתיב אגרי מלאכתו ואינו נוטל שוכר על שמירתו (ט"ו). שוכר כיצד משלם. דשומר חנם ושומר שוכר כמי, שוכר לא כמי, ומתו דין חיובי לענין גבייה אבדיה, פטור או חיוב (ט"ו).

איבעית אימא בדמחליף רבה בר אבוח. מימא דאמאי דחק לאוקמי כר' יהודה דלית הלכתא כוותיה דקי"ל דשוכר כשומר שוכר כדמשמע ברית המפקיד (לעיל דף לז). ולקמן (דף לו). גבי מרימר דלגר כותינתא לצי תוחאי וכמנה דוכתי: **הא מרסיפא על גבה רישא במלאכה אחרת.**
דאי זמרפי ואזיל היינו ממש על גבה ומימא דמאי לריך לדקדק מכח סיפא בלא סיפא תיקשי ליה רישא דאי זמרפי ואזיל היינו ע"ג ממש ומאי אפילו וכ"ת דמרישא גופא לא מצי למיפוך דאיכא למימר דהיא גופא אתא לאשמועינן דמרפי ואזיל הו' כע"ג אכל מסיפא פריך שפיר דאמאי נקט אפילו ע"ג אף על גב דלא מרפי ואזיל הא מרישא שמעינן לה דא"כ כי נמי תוקי רישא במלאכה אחרת תיקשי אמאי איצטרך (א) סיפא אפילו הא מרישא שמעינן למלאכה אחרת הוא כע"ג וי"ל דאי רישא במלאכה אחרת ניחא ליה דנקט בסיפא אפילו בעליה ע"ג לרבותא אע"ג דמרישא שמעינן כיון דע"ג הו' רחוק ממלאכה אחרת אכל אי רישא בלאותה מלאכה וכגון דמרפי ואזיל כיון דאשמעינן רישא דהיינו כע"ג תו לא הוה לריך למינקט בסיפא אפי' בעלים חורשים על גבה: ממנוג

דכתיבא בהדיא קתני דאתיא מדרשא לא קתני ת"ש שאלה ושאל בעליה שכרה ושוכר בעליה עמה שאלה ושוכר בעליה עמה שכרה ושאל בעליה עמה אף על פי שהבעלים עושין מלאכה במקום אחר ומתה פטור סברוה הא מני ר' יהודה היא דאמר שוכר כשומר שוכר דמי והא האי תנא קתני מילתא דאתיא מדרשא ואילו שומר חנם לא קתני הא מני ר"מ היא דאמר שוכר כשומר חנם דמי ותנא שומר חנם והוא הדין לשומר שוכר איבעית אימא בדמחליף רבה בר אבוח ותני (ב) שוכר כיצד משלם ר' מאיר אומר כשומר שוכר ר' יהודה אומר כשומר חנם אמר רב המנוגא לעולם הוא חייב עד שתהא פרה וחורש בה חמור ומחמר אחריה ועד שיהו בעלים משעת שאילה עד שעת שבורה ומתה אלמא קסבר בעליו עמו אכולה מילתא משמע מתיב רבא שאלה ושאל בעליה עמה שכרה ושוכר בעליה עמה שכרה ושאל בעליה עמה שאלה ושוכר בעליה עמה אע"פ שהבעלים עושין מלאכה במקום אחר ומתה פטור מאי לאו במלאכה אחרת לא באותה מלאכה אלא מאי מקום אחר דקא מרפי ואזיל קמה והא מדסיפא על גבה הו' רישא במלאכה אחרת דקתני סיפא שאלה ואח"כ שאל בעליה עמה אע"פ שהבעלים חורשין ע"ג ומתה חייב אמרי רישא וסיפא באותה מלאכה ורישא רבותא קמ"ל וסיפא רבותא קמ"ל דלאו על גבה אלא באותה מלאכה כיון דהו' בעלים בשעת שאילה פטור וסיפא רבותא קמ"ל דאע"ג דעל גבה כיון דלא הו' בעלים בשעת שאילה חייב האי מאי אי אמרת בשלמא רישא במלאכה אחרת וסיפא באותה מלאכה היינו רבותא אלא אי אמרת רישא וסיפא באותה מלאכה מאי רבותא אידי ואידי באותה מלאכה הו' ועוד תניא ממשמע שנאמר ואם בעליו עמו לא ישלם אינו יודע שאם בעליו אין עמו שלם ישלם אלא מה ת"ל בעליו אין עמו לומר לך יהיה עמו בשעת שאילה אין צריך להיות עמו בשעת שבורה ומתה היה עמו בשעת שבורה ומתה צריך להיות עמו בשעת שאילה ותניא אידך ממשמע שנאמר בעליו אין עמו שלם ישלם אינו יודע שאם בעליו עמו לא ישלם אלא מה ת"ל אם בעליו עמו לומר לך כיון שיצאה מרשות משאיל שעה אחת בבעלים ומתה פטור תיובתא דרב המנוגא תיובתא אבוי סבר לה (ב) כר' יאשיהו לקראי כר' יאשיהו רבא סבר לה כר' יונתן ומתוך לקראי כר' יונתן אבוי סבר לה כר' יאשיהו ומתוך לקראי כר' יאשיהו בעליו אין עמו שלם ישלם טעמא דליתיה בתרוייהו הא איתיה בחדא וליתיה בחדא פטור (ב) והא כתיב אם בעליו עמו לא ישלם טעמא דאיתיה בתרוייהו הא אי איתיה בחדא וליתיה בחדא מחייב לומר לך היה עמו בשעת שאילה אינו צריך להיות עמו בשעת שבורה ומתה היה עמו בשעת שבורה ומתה צריך להיות עמו בשעת שאילה

דכתיבא כהדיא. שאל דכתיב ציה פטור צבעלים כהדיא: **קתני** מתנימין צבעלים פטור: **דאסיא מדרשא.** שאל שומרים דלית צהו פטור מדרשא לא קתני: הכא צברייתא גרסינן **שכרה ושוכר בעלים עמה: במקום אחר.** שאל במקום הפרה וצלבד שתהא מלאכתו של שאל או של שוכר: **כש"ש דמי** ותנא שוכר צבעלים פטור וה"ה לשומר שוכר אכל שומר חנם לא קתני: **ותנא שומר חנם.** שאף על פי שאין חיובו אלא פשיעה פטור צבעלים: **והוא הדין לשומר שכר.** דין בפשיעה ודין בשאר חיובים: **איבעית אימא.** אי ניחא לך לאוקמא סתם צרייתא כר' יהודה טפי מר' מאיר אוקמא אשומר חנם וכר' יהודה כמו דמחליף רבה בר אבוח: **לעולם הוא חייב.** ואפי' בעליו עמו: **עד שיהא בהמה ובעלים במלאכה אחת.** כגון אם פרה היא היא הלא הצעל חורש צפרתו לנורך שאלו צדקה או אם חמור הוא הוא בעליו מחמר אחריו: **דקמרפי ליה ואזיל קמה.** חופר והולך צקרקע לפניו צמרץ תמיד לרפותה שהיא קשה: **והא מדסיפא על גבה.** ממש דתנא לה משום רבותא לאשמועינן דאפי' הכי חייב: **רישא.** מקום אחר נמי דנקט לה משום רבותא ואפ"ה פטור במלאכה אחרת: **שאלה ואח"כ שאל בעליו.** הואיל ולא הו' בשעת שאלה אע"פ שהיה בשעת שזורה ומתה אפי' חייב דבעינן צבעלים כשאלים בשעת שאלה דבהמה כדיליף לה לקמיה: **באותה מלאכה.** וכדאמר רישא דקאזיל ומרפי קמה וסיפא שמנהיגה במלמד הבקר דהוה ממש על גבה: **אידי ואידי באותה מלאכה.** ממש הוא מה לי מרפי קמה ומה לי מנהיגה: **ועוד סניא.** תיובתא לרב המנוגא בסיפא דמילתא דאמר בעינן שיהא עמו משעת שאילה עד שעת שזורה: **לומר לך היה עמו וכו'.** והכי אשמעינן קרא בעליו אין עמו בשעת שאילה אף על פי שהיה עמו בשעת שזורה חייב. ולקמן מתוך מהיכא משמע ליה הכי: **סניא אידי.** היא היא אלא מר דריש בהאי משמעותא ומר דריש בהאי משמעותא ולא גבי דלדי סניא: **סניא דרב המנוגא.** בתרוייהו מילתיה צמאי דאמר אותה מלאכה בעינן אותביני' מצרייתא קמייתא דקתני אע"פ שהבעלים עושין במקום אחר. וצמאי דאמר עד שתהא עמו בשעת שזורה היא תיובתא מהך צרייתא: **אזני סבר לה וכו'.** השתא מהדר לפרושי מהיכא ילפי הני תנאי

דבשעת שאילה בעינן ובשעת שזורה ומתה לא בעינן: **אזני סבר לה כר' יאשיהו.** דאמר בעינן חלוק ואע"ג דלא כתיב יחדו כמאן דכתיב דמי ולא משמע ליה לפרושי אחד אחד צפני עצמו ככל מקום שהזכיר צ' דברים ופסק עלייהו דין או איסור: **מסרן לקראי** דלעיל: **כרבי יאשיהו.** (ב) דמפרש דבשעת שאילה בעינן בשעת שזורה ומתה לא בעינן: **ורבא מסרן** להו **בסר דעסיא דרבי יונתן.** דמשמע נמי אחד אחד לעצמו ומייהו אפי' מצינו למילף שפיר דחדל מניייהו הוא דבעינן: **דסניא וסניא אידי** לא גרסינן דבכל חדל מתניתא דלעיל שייכי תרוייהו קראי (ב) דברשא אלא ה"ג ומסרן לה לקראי כרבי יאשיהו בעליו אין עמו טעמא דליתיה בתרוייהו הא איסיה בחדא וליתיה בחדא פטור וכתיב אם בעליו עמו לא ישלם טעמא דליתיה בתרוייהו שאלה היה עמו לא בשעת שאילה ולא בשעת שזורה ומתה דע"כ לר' יאשיהו אתרוייהו קאי דרישא דקרא איירי בשאלה וצבורה ומתה ועלה קאי ובעליו אין עמו ולר' יאשיהו ה"ק בעליו אין עמו ולא צו כי היכי דמשמע ליה אשר יקלל את אביו ואמו עד שיקלל שניהם ה"ג משמע ליה בעליו אין עמו דהאי אין אתרוייהו קאי אינו צו ואינו צו הוא שלם ישלם הא ישנו בחדא מהן לא ישלם: **והא כתיב אם בעליו עמו.** דמשמע נמי אתרוייהו ישנו צו וישנו צו הוא דלא משלם הא איתיה בחדא מניייהו משלם הא כיצד ע"כ יש בהן אחת שפטורטו ויש בהן אחת שאינו פטורטו ומאי היא שאלה פטורטו (ב) שכירות אינה פטורטו. ולקמן (ב) פריך איפוך אנא: רבא

1 א מיי פ"ב מה' שאלה ופקדון הלכה א סמג עשין כז טו"ע ח"מ ט' שמו סעי' א:
2 ב מיי שם ופ"א מהל' שפירות הל' ג סמג שם טו"ע ח"מ שם סעיף ב: